

MYÖS VAMMAISELLA ON OIKEUS JUHLAAN

Viime viikkoina ovat erilailta vammautuneet ihmiset olleet lehdistössä esillä siksi, että heitä on jossain määrin kohdeltu kaltoin ravintolapalveluissa eri puolilla Suomea.

Suomessa ajatellaan, että elämme täysin sivistyneessä hyvinvointivaltiossa. Aivan kaikilta osin näin ei kuitenkaan ole. Nuiva suhtautuminen esimerkiksi sairaisiin ja vammaisiin on valitettavan yleistä, eikä se kerro sivistyneisyydestä. Murheellista on, että portieerit suhtautuvat yllättävän usein negatiivisesti vammaisia kohtaan. Näillä palveluammattilaisilla ei tunnu aina olevan kiinnostusta seurata yleisen suhtautumistavan kehittymistä muussa yhteiskunnassa.

Vammais- ja potilasjärjestöt toimivat jäsentensä ja myös muiden, samoihin kohderyhmiin kuuluvien ihmisten tukena. Niissä puhutaan yleisesti vammaisten arjen sujumisesta ja heidän pärjäämisestään arjessa. Kuitenkin samalla tavoin kuin kaikilla muillakin yhteiskunnan jäsenillä, myös vammaisilla arkeen kuuluu ajoittainen mahdollisuus juhlaan. Sosiaaliset suhteet ja niiden luominen ovat myös vammaisten perusoikeuksia. Ravintolat ovat kaikille kansalaisille luontevia paikkoja tavata ikätovereita.

Aina ei myöskään ole niin, että vammainen olisi se häiriikkö tai turvallisuusuhka ravintolassa. Monet vammaiset eivät joko voi tai halua käyttää alkoholia. Kuitenkin vamma tai sairaus voi aiheuttaa oireita, jotka liian heiveröisen asiantuntemuksen perusteella tunnistetaan virheellisesti humalatilaksi. Näitä ovat esimerkiksi tasapaino-ongelmat liikkumisessa ja puheen häiriöt (esim. epäselvä puhe).

Joillakin vamma- ja sairausryhmillä on asiaa yritetty ratkoa tuottamalla tiedotteita tai muita tunnisteita, joilla henkilö voi osoittaa kuuluvansa erityisryhmään. Esimerkkinä näistä mainittakoon SOS-passit ja –rannekkeet (mm. diabeetikoilla ja epileptikoilla) sekä vamman tunnustekortit (mm. aivovamman saaneilla).

Potilasjärjestöissä koetaan tarpeelliseksi pyrkiä vaikuttamaan palveluammattilaisten osaamiseen kouluttamalla heille mitä tarkoittaa vammaisena tai sairaana eläminen. Tähän tarkoitukseen on kehitetty mm. kokemuskouluttajatoimintaa, jossa erilailta vammaiset tai sairaat henkilöt käyvät kouluttamassa oppilaitoksissa tulevia sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia. Tätä koulutustapaa suositellaan laajennettavaksi muihinkin ammattiryhmiin, jotta kaikille kansalaisille olisi mahdollista saada tasavertaisesti tilaisuuksia sekä arjen että juhlinkin hallintaan.

Sirkku Lindstam, toiminnanjohtaja
Aivovammaliitto ry
Puh. 050 536 6390, (09) 8366 5811
sirkku.lindstam@aivovammaliitto.fi

Lisbeth Hemgård, toiminnanjohtaja
Förbundet De Utvecklingsstördas Väl rf
Puh. 040 526 4369, (09) 434 2360
lisbeth.hemgard@fduv.fi

ALLA HAR RÄTT TILL BÅDE VARDAG OCH FEST

Under de senaste veckorna har människor med funktionsnedsättningar förekommit i pressen på grund av att de blivit illa behandlade på krogar och restauranger runtom i Finland.

Finland uppfattas som ett modernt och civiliserat välfärdssamhälle men vi upplever att det inte stämmer i alla avseenden. Många funktionshindrade upplever att restaurangernas dörrvakter ofta har en negativ attityd till funktionsnedsättningar.

Handikapp- och patientorganisationerna framhåller ofta vikten av att människor med funktionsnedsättning har en fungerande vardag. För dessa människor innehåller vardagen också möjlighet till fest då och då, liksom för alla samhällsmedlemmar. Skapande och upprätthållande av sociala kontakter hör till de grundläggande rättigheterna också för människor med funktionsnedsättning. För alla medborgare är restaurangerna naturliga samlingsplatser att träffa jämnåriga.

Det är inte sagt att den funktionshindrade är bråkstaken eller säkerhetsrisken i restaurangen. Många funktionshindrade kan inte eller vill inte använda alkohol. Men funktionsnedsättningen eller sjukdomen kan ge symptom som uppfattas, om sakkännedom inte finns, som ett berusningstillstånd. Dessa symptom kan vara t.ex. balans- och talsvårigheter. I en del handikapp- och sjukdomsgrupper har man försökt lösa problemet med t.ex. SOS-pass, armband eller informationskort, vilka meddelar omgivningen om att personen hör till en specialgrupp.

Handikapp- och patientorganisationerna anser det viktigt att informera studerande inom servicebranschen om hur det är att leva med en funktionsnedsättning eller en sjukdom. För detta ändamål har en verksamhet utvecklats där personer med någon funktionsnedsättning eller sjukdom besöker yrkesskolor och informerar social- och hälsovårdsstuderande. Vi rekommenderar att denna verksamhet utvidgas att omfatta också andra yrkesgrupper, så att alla medborgare ges möjlighet till både vardag och fest.

Lisbeth Hemgård, verksamhetsledare
Förbundet De Utvecklingsstördas Väl rf
tfn 040 526 43 69, (09) 434 23 60
lisbeth.hemgard@fduv.fi

Sirkku Lindstam, verksamhetsledare
Aivovammaliitto ry
tfn 050 536 63 90, (09) 836 658 11
sirkku.lindstam@aivovammaliitto.fi